

Na co máte kvůli epidemii koronaviru nárok? Přehled dávek, úlev a půjček

Půjčky, dávky, státní proplácení mezd. Česko spustilo celou řadu programů, které mají za cíl pomoci ochránit lidi, na které dopadla mimořádná opatření. Projděte si, na co máte nárok.

Česko spouští celou řadu podpůrných programů, které mají pomoci lidem ekonomicky zasaženým mimořádnými opatřeními. Přinášíme podrobný seznam dávek, podpůrných programů a úlev, podle toho v jaké situaci jste:

Jsem zaměstnanec

Zjednodušeně lze říct, že zaměstnanci, kteří mají pracovní poměr na dobu neurčitou, jsou nejlépe chráněný před mimořádnou situací, která znamená náhlý ekonomický útlum.

Ministerstvo práce a sociálních věcí spustilo program [Antivirus](#), který si klade za cíl udržet, co nejvyšší zaměstnanost. Podpora míří na zaměstnavatele a snaží se jim pomáhat s výplatou mezd. Motivuje tak firmy, aby nepropouštěli své pracovníky, přestože pro ně nemají dostatek práce.

Zaměstnanci proto mohou fungovat v některém z těchto režimů:

Práce z domova (home office)

Při práci z domova má zaměstnanec nárok na plnou mzdu nebo plat (v případě, že jde o úředníka). Pracovat z domova může zaměstnanec, i pokud je v karanténě a zdravotní stav to umožní.

Experti na pracovní právo upozorňují na to, že při práci z domova ztrácí zaměstnavatel jednu svoji výsadu – nemůže zaměstnanci rozvrhnout pracovní dobu. Na druhou stranu zaměstnanec nemá nárok na odměnu za práci přes čas.

Ošetřovné

Kvůli mimořádným opatřením se změnilы parametry této dávky. Nově na ní mají nárok rodiče dětí až do 13 let a to po celou dobu, co zůstanou uzavřené školy.

Při ošetřovném se zaměstnanci vyplácí 60 procent z takzvaného „redukované denní vyměřovacího základu“.

Co to fakticky znamená? Pokud máte například hrubou mzdu 28 tisíc korun tak reálně dostanete na ošetřovném 15 120 Kč. Podrobnou kalkulačku výpočtu najdete [na stránkách MPSV](#) (pozn. red. výpočet ovšem není aktualizovaná ohledně nových parametrů - zejména počet dnů dávky).

Karanténa

Pokud je zaměstnanec v karanténě a jeho stav nebo povaha jeho práce neumožňuje pracovat z domova, má nárok na 60 procent své mzdy.

Zaměstnavateli to proplatí stát.

Překážka na straně zaměstnavatele

Pokud musí být kvůli mimořádným opatřením uzavřené pracoviště, má zaměstnanec nárok na plnou mzdu. Zaměstnavateli stát proplatí 80 procent.

Zavřeno kvůli nepřímým dopadům

Program Antivirus má alternativu i pro ty zaměstnavatele, kterých se mimořádná opatření nedotknou přímo a týká se to i samotných pracovníků, respektive jejich nároku výši výplaty.

Pokud zaměstnavatel nemá potřebné suroviny, služby nebo výrobky nutné k zajištění provozu dostanou pracovníci 80 procent mzdy a stát zaměstnavateli proplatí 50 procent těchto nákladů.

A v případě, že klesne poptávka po výrobcích nebo službách, dostane zaměstnanec 60 procent mzdy a firma od státu 50 procent z vyplacené mzdy.

Listina základních práv zaměstnance

Nejste si jistí na co má zaměstnavatel v době epidemie koronaviru právo? Ministerstvo vytvořilo seznam nejčastějších otázek a odpovědí a nazvalo ho [Listinou základních práv zaměstnance](#).

Jsem nezaměstnaný

Řada firem ohlásila, že musí kvůli mimořádným opatřením přistoupit k propouštění. Podmínky výpovědi a následné pomoci se odvíjí podle Zákoníku práce.

Odstupné

Pokud došlo k výpovědi z pracovního poměru, má zaměstnanec nárok na odstupné. To je podle Zákoníku práce odstupňované podle odpracovaného počtu let:

Jeden průměrný plat pokud pracovní poměr trval méně než rok.

Dva průměrné platy pokud pracovní poměr trval alespoň rok a méně než dva roky.

Tři průměrné platy pokud pracovní poměr trval dva a více roky.

Podpora v nezaměstnanosti

Pokud jste v posledních dvou letech v součtu pracovali alespoň 12 měsíců, máte nárok na podporu v nezaměstnanosti. Do 50 let ji můžete pobírat maximálně pět měsíců (s vyšším věkem se doba prodlužuje).

První dva měsíce máte nárok na 65 procent svého průměrného měsíčního čistého příjmu. Další dva měsíce pak máte podporu na úrovni 50 procent a následně 45 procent průměrného čistého příjmu.

Pokud na podporu nedosáhnu

Jestli jste v posledních dvou letech nepracovali alespoň 12 měsíců, máte nárok na podporu vypočítanou z průměrné mzdy v národním hospodářství. Ta na konci loňského roku činila 33 429 korun. Z této částky, ale získáte jen zlomek. První dva měsíce dostáváte 15 procent, další dva 12 procent a zbývající dobu 11 procent.

Jsem živnostník

Drobní podnikatelé patří k ekonomicky nejohroženějším a mimořádná opatření na ně dopadají velmi tvrdě. Vláda se jim snaží ulehčit celou řadou kroků.

Odpuštění daní a záloh

S účinností od března nemusí šest měsíců posílat osoby samostatně výdělečně činné zálohy na sociální pojištění. Navíc se jim odpouští zcela minimální zálohy ve výši 2544 korun. Ti, kdo platí větší částky, v ročním zúčtování doplatí rozdíl mezi minimální zálohou a skutečnou výší pojistného podle zisku za rok 2020.

[Přesný manuál](#) k tomu vydalo Ministerstvo práce a sociálních věcí 25. března.

Vzhledem k tomu, že o této úlevě bylo rozhodnuto až koncem března a většina podnikatelů už zálohy tento měsíc poslala ministryně práce Jana Maláčová, na tiskové konferenci potvrdila, že se v březnu poslané zálohy budou počítat jako zářijové.

Stejný režim platí i pro zdravotní pojištění. Minimální zálohy ve výšce 2352 korun budou zcela odpuštěny.

Ministerstvo financí vyhlásilo rovnou dva takzvané [Liberační balíčky](#), které promíjí pozdně poddané kontrolní hlášení, opožděné podání přiznání k dani z příjmu u fyzických i právnických osob, podání červnové zálohy na daň z příjmů a nepodání přiznání daně z nabytí nemovitých věcí.

Pozastavení EET

Po dobu mimořádných opatření a dalších třech měsíců bude pozastavené EET. Prominut plánuje vláda i červnovou zálohu daň a pokuty za pozdní uhrazení daně z nemovitosti.

Ošetřovné pro OSVČ

Mimořádná opatření odhalila neopodstatněnou nerovnost mezi zaměstnanci a OSVČ. I když drobní podnikatelé platí zdravotní a sociální pojištění na ošetřovné nemají nárok.

To se má změnit zákon o doplacení ošetřovného od státu kvůli koronavirové nákaze. Podle posledního vyjádření ministra průmyslu a obchodu Karla Havlíčka, by živnostníci měli mít právo na 424 korun za den, maximální částka je stanovena na 13 144 korun měsíčně.

O peníze bude možné od dubna žádat živnostenské úřady na základě čestného prohlášení.

Náhrada za omezení provozu

Osobám samostatně výdělečně činným, které kvůli koronaviru a vládním opatřením nemohou svou živnost provozovat, bude stát platit 15 tisíc korun měsíčně po celou dobu, kdy bylo jejich podnikání omezeno.

O konkrétních podmínkách by měla vláda jednat podle ČTK v pondělí.

Půjčka COVID

V současnosti se připravuje druhé kolo vládou jištěných půjček. Podle [Asociace malých a středních podniků a živnostníků](#) by se příjem žádostí měl rozjet už v pondělí 30. března.

Má jít o bezúročnou půjčku s ročním odkladem začínající na 10 tisících korun a končící na 15 milionech korun.

Úvěr by měli poskytovat komerčních bank, za které se zaručí stát prostřednictvím Českomoravské záruční a rozvojové banky.

Mimořádná okamžitá pomoc

Ministerstvo práce a sociálních věcí živnostníkům v problémech doporučuje využívat právě tuto dávku v případě, že živnostníci vlivem opatření nemají peníze ani na základní potřeby.

Lze jí využít v několika situacích. Pro živnostníky bude nejvíce relevantní ten případ, kdy jsou postižení „vážnou mimořádnou událostí“ a jejich sociální a majetkové poměry neumožňují překonat nepříznivou situaci.

Více o mimořádné okamžité pomoci se dozvíte [na stránkách Úřadu práce](#).

Další dávky pomoci

Srozumitelný a přitom detailní [průvodce dalšími dávkami připravili](#) experti z Centra pro společenské otázky a organizace IQ Roma servis. Živnostníci v problémech mohou dosáhnout ještě na dávky v hmotné nouzi (řeší akutní pokles příjmů a nemůžou uspokojit základní potřeby domácnosti, anebo dávky státní sociální podpory (není na zaplacení nájmu). Odborníci upozorňují na to, že u těchto dávek může být problém mít aktivní živnostenské oprávnění.

Co dál lze využít?

Mimořádně detailní a lidsky popsany seznam dávek, které mohou za určitých okolností čerpat i živnostníci představilo [Centrum pro společenské otázky - SPOT](#).

Jsem pendler

Zaměstnanci, kteří jezdí, žijí v Česku, ale za prací jezdí přes hranice, zažívají kvůli uzavřeným hranicím těžké časy plné nejistoty. Nevím, jak dlouho budou hranice zavřené neprodyšně a jestli mají nárok na nějaké dávky v Česku, když pracují v zahraničí. Alespoň jedna dobrá zpráva pro ně je, že pendleři mají v Česku nárok na podporu.

Pamatuje na ně výjimka za nařízení Evropského parlamentu o koordinaci systému sociálního zabezpečení a mohou tak zažádat o dávky v nezaměstnanosti ve svém bydlišti.

Dávka se vypočítá z výdělku v zemi, kde pracovali. Základní podmínkou pro nárok na výplatu podpory v nezaměstnanosti je získání doby důchodového pojištění zaměstnáním nebo jinou výdělečnou činností v délce alespoň 12 měsíců za poslední 2 roky. A může jít i například o práci šest měsíců za hranicemi a šest měsíců v Česku.